

Informatiebrief

Zaaknummer: Z/22/071409
Documentnummer: 325857
Datum: dinsdag 29 november 2022 verzonden: 6 december 2022
Onderwerp: Managementrapportage Werk & Inkomen, Minimabeleid en
Schuldhelpverlening 2022.
Portefeuillehouder: Wethouder De Bruijn
Bijlage(n): Bijlage 1: Managementrapportage Werk & Inkomen,
Minimabeleid en Schuldhelpverlening 2022

Geachte Raad,

Met het aanbieden van deze managerapportage (Marap) informeren we u over ontwikkelingen op het terrein van werk & inkomen, minimaregelingen en schuldhelpverlening in de gemeente Voorschoten over het eerste half jaar van 2022.

Aanleiding

In de samenwerkingsovereenkomst is opgenomen dat het college over de voortgang van de geleverde prestaties en kosten wordt geïnformeerd via een Marap welke twee keer per jaar wordt opgeleverd. De voorliggende Marap heeft betrekking op de maanden januari 2022 t/m juli 2022.

Algemene ontwikkelingen

De ontwikkelingen in deze Marap worden gedomineerd door een zeer krappe arbeidsmarkt. De spanning op de arbeidsmarkt is de laatste vijf kwartalen fors opgelopen. Binnen slechts een jaar tijd is het aantal vacatures met 80% toegenomen, terwijl het aantal WW-uitkeringen met 41% is afgenomen. Ook de invloed op het gemeentelijke uitkeringsbestand is duidelijk zichtbaar. In Nederland leven halverwege 2022 ongeveer 400.000 mensen van een bijstandsuitkering. Dat zijn bijna 30.000 mensen minder dan een jaar eerder, en het laagste aantal bijstandsgerechtigden sinds september 2013.

Het uitkeringsbestand in de gemeente Voorschoten is de afgelopen 12 maanden (tussen 1 juli 2021 en 1 juli 2022) met ca. 7% gedaald. Bij een daling van het uitkeringsbestand kan een gunstig effect op de begroting worden verwacht. Bij de najaarsnota wordt echter uitgegaan van een nadeel. Dit nadeel komt grotendeels voort uit een lager vastgesteld BUIG-budget vanuit het

rijk (zie ook verderop in deze brief). Daarnaast is de prognose die voor de najaarsnota is gebruikt op een eerder moment opgesteld dan deze informatiebrief waardoor deze enigszins uit elkaar kunnen lopen. Ondanks een inmiddels dreigende economische recessie is deze dalende lijn nog steeds niet tot stilstand gekomen.

Mensen met een bijstandsuitkering die makkelijk aan een baan geholpen kunnen worden, zijn er (bijna) niet meer. Werken vanuit de behoefte van de werkgever en gericht inspelen op de meest krappe sectoren op de arbeidsmarkt klinkt plausibel, maar heeft voor de huidige doelgroep minder effect als het gaat om een duurzame match. Daarom is er steeds meer overleg met werkgevers nodig om de invulling van openstaande vacatures optimaal af te stemmen op de mogelijkheden van de werkzoekenden.

Re-integratie en participatie

De afname van het uitkeringsbestand wordt zowel veroorzaakt door minder mensen die een bijstandsuitkering aanvragen als meer mensen die de bijstand verlaten. In de gemeente Voorschoten hebben 37 mensen de uitkering beëindigd in de eerste 6 maanden van 2022. In dezelfde periode zijn 35 nieuwe aanvragen toegekend.

Meer dan de helft van de mensen die in Voorschoten een bijstandsuitkering aanvraagt, heeft voorafgaand hieraan een WW-uitkering ontvangen. Dit aantal is de afgelopen periode significant gedaald omdat steeds meer mensen nog voor het einde van hun WW-uitkering weer een baan vinden (en dus geen beroep meer op een bijstandsuitkering hoeven te doen).

Naast de groep mensen met een WW-uitkering zien we een (verhoudingsgewijs veel kleinere maar) groeiende groep zelfstandige ondernemers en een groep kwetsbare jongeren (schoolverlaters vanuit VSV/PRO en Entree onderwijs) de bijstand instromen. Voor deze laatste groep is veel aandacht omdat de aansluiting tussen opleiding en arbeidsmarkt cruciaal is voor het perspectief op duurzaam werk.

Minimabeleid & Schuldhulpverlening

Het gebruik van de minimaregelingen is in de afgelopen maanden ondanks de financiële spanning licht gedaald; dat geldt in Voorschoten ook voor nieuwe aanvragen schuldhulpverlening. Nog onduidelijk is in hoeverre deze daling te maken heeft met andere (landelijke) regelingen waarop mensen een beroep doen, of met onvoldoende bekendheid van de voorzieningen.

BUIG-budget

Het definitief vastgestelde BUIG-budget 2022 voor de gemeente Voorschoten is 4% lager dan het beschikbare budget in 2021, maar gunstiger dan het landelijke macrobudget dat 6% is gedaald.

Toekomstige ontwikkelingen

De dienstverlening voor een deel van de werkgevers, werkenden en werkzoekenden valt nog steeds te optimaliseren, bijvoorbeeld doordat ze zich meer bewust zijn van regelingen en instrumenten, op tijd de dienstverlening krijgen die ze nodig hebben en beter geïnformeerd worden over de rollen van instanties waar hulp geboden wordt. Het kabinet heeft recentelijk aangekondigd de dienstverlening op de arbeidsmarkt grondig te verbeteren. De ambitie is om in alle 35 arbeidsmarktregio's minimaal één loket in te richten, zodat werkgevers, werkenden en werkzoekenden weten waar ze kunnen aankloppen met vragen over werk. Overheidsinstanties, sociale partners, uitvoeringsorganisaties en bedrijven moeten er samen voor zorgen dat werknemers en werkgevers die zich melden ook daadwerkelijk geholpen worden. Deze nieuwe structuur moet in 2024 gereed zijn.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

A.R. de Graaf,
gemeentesecretaris

drs. N. Stemerding,
Burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.

Managementrapportage

Werk & Inkomen

inclusief Minimaregelingen en Schuldhulpverlening

Voorschoten en Wassenaar 2022

Index

Samenvatting	pag. 3
Algemene trends op de regionale arbeidsmarkt.....	pag. 4
Ontwikkeling van het uitkeringsbestand.....	pag. 5
Algemene kenmerken uitkeringsbestand.....	pag. 12
Minimaregelingen.....	pag. 16
Schuldhelpverlening.....	pag. 18
BUIG Budgetten.....	pag. 19

Samenvatting

In de voorliggende managementrapportage (hierna Marap) worden de ontwikkelingen van het gemeentelijke re-integratie en participatiebeleid (waaronder ook de minimaregelingen en schuldhulpverlening) over het eerste half jaar van 2022 gepresenteerd.

2022 wordt gekenmerkt door een ongekend hoge mate van personeelskrapte in alle arbeidsmarktregio's en in bijna alle sectoren. Het aantal openstaande vacatures in onze arbeidsmarktregio blijft groeien en schept perspectief voor mensen die van baan willen wisselen, voor schoolverlaters, maar zeker ook voor mensen die in een uitkeringssituatie verblijven.

Tegelijkertijd wordt de uitdaging steeds groter om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen. Er wordt ook gesproken van een groeiende mismatch op de arbeidsmarkt. Wensen, verwachtingen en mogelijkheden van werkgevers, werknemers en werkzoekenden liggen niet altijd op één lijn. Passende ondersteuning, creativiteit en bereidwilligheid is nodig om de afstand tussen vraag en aanbod te overbruggen en tot een match te komen.

Het aantal mensen met een bijstandsuitkering in de gemeenten Wassenaar en Voorschoten is in het afgelopen jaar met resp. 8% en 7% gedaald. Dat is een mooi resultaat, maar de druk op de arbeidsmarkt is ongewijzigd hoog en daarmee ook de kansen op een baan voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

Inmiddels is de werkwijze van het werkgeversservicepunt (WSP) aangepast aan de nieuwe situatie. Insteken vanuit het perspectief van de arbeidsmarkt en het hanteren van de meest krappe sectoren als vertrekpunt voor het matchingsproces, klinkt in eerste instantie plausibel maar levert voor mensen die al langere tijd in de uitkering verblijven vaak niet de gewenste uitkomst. Daarom wordt al geruime tijd vanuit het perspectief van de werkzoekende gewerkt. Medewerkers van het WSP fungeren hierbij als 'makelaar' en 'schakelaar'.

Maar ook andere partijen op de arbeidsmarkt zullen de komende periode anders moeten (samen) werken. Het kabinet heeft recentelijk aangekondigd de dienstverlening op de arbeidsmarkt grondig te verbeteren. De ambitie is om in alle 35 arbeidsmarktregio's minimaal één loket in te richten, zodat werkgevers, werkenden en werkzoekenden weten waar ze kunnen aankloppen met vragen over werk. Overheidsinstanties, sociale partners, uitvoeringsorganisaties en bedrijven moeten er samen voor zorgen dat werknemers en werkgevers die zich melden ook daadwerkelijk geholpen worden.

De dienstverlening voor een deel van de werkgevers, werkenden en werkzoekenden valt nog steeds te optimaliseren, bijvoorbeeld doordat ze zich meer bewust zijn van regelingen en instrumenten, op tijd de dienstverlening krijgen die ze nodig hebben en beter geïnformeerd worden over de rollen van instanties waar hulp geboden wordt.

Bij de uitwerking van deze uitgangspunten wordt voortgeborduurd op de ervaringen met de Regionale Mobiliteitsteams (RMT's).

1 Algemene trends op de regionale arbeidsmarkt

De spanning tussen aanbod en vraag op de arbeidsmarkt is volgens metingen van het UWV nooit eerder zo groot geweest als op dit moment. Nadat de economie door de coronamaatregelen in 2020 eerst met bijna 4% is gekrompen, is de behoefte aan personeel sinds begin van het herstel in 2021 alleen maar toegenomen. Halverwege 2022 is er voor bijna alle beroepsgroepen sprake van een 'zeer krappe' arbeidsmarkt.

Werkenden en werkzoekenden in de gemeente Wassenaar en Voorschoten zijn zowel georiënteerd op de regio Zuid-Holland Centraal (ZHC), op de regio Holland Rijnland (HR) als ook op de regio Haaglanden. Alle drie regio's zijn vanuit Voorschoten en Wassenaar makkelijk bereikbaar via OV of eigen vervoer.

Steeds meer vacatures onvervuld

Op dit moment -halverwege 2022- staat er een recordaantal van bijna 400.000 vacatures open. 38% van de bedrijven geeft aan dat het tekort aan arbeidskrachten de belangrijkste belemmering vormt voor de productie van goederen of het uitvoeren van diensten.

In de arbeidsmarktregio ZHC staan op dit moment ca. 7.300 vacatures open. Dat zijn er meer dan in 2021 (ca 6.000) en bijna dubbel zo veel als in de periode van 2018 tot 2020 (ca. 4.000).

In de arbeidsmarktregio's Haaglanden en Holland Rijnland staan op dit moment meer dan 20.000 resp. 12.000 vacatures open. Gedurende het afgelopen anderhalf jaar zijn er in deze regio's bijna 500 nieuwe vacatures per maand bij gekomen.

Van de 92 beroepsgroepen (die het UWV hanteert), zijn er op dit moment 88 beroepsgroepen die te maken hebben met een krappe tot zeer krappe arbeidsmarkt. Een jaar geleden waren dit er nog 49. Slechts onder 4 beroepsgroepen is er sprake van geen of een minder krappe arbeidsmarkt, namelijk vervoer, hulpkrachten bouw & industrie, schilders & metaalspuiters en reisbegeleiders.

Tegenover een groeiend aantal openstaande vacatures staan steeds minder werkzoekenden. Aan het eind van het tweede kwartaal van 2022 stonden landelijk tegenover elke 100 werklozen inmiddels 143 openstaande vacatures.

Oorzaken personeelskrapte

Er worden verschillende oorzaken genoemd als verklaring voor de groeiende personeelskrapte op de arbeidsmarkt. Een belangrijke oorzaak is de vergrijzing van de beroepsbevolking waardoor meer mensen de arbeidsmarkt verlaten ten aanzien van het aantal mensen dat instroomt. Ook in onze regio hebben we te maken met vergrijzing, maar in relatie tot andere regio's in mindere mate.

Een andere oorzaak blijkt te maken te hebben met de miljarden coronasteun waardoor uiteindelijk veel minder bedrijven failliet gingen dan in voorafgaande jaren. Werknemers bleven daardoor langer vastzitten, terwijl zij anders beschikbaar zouden zijn geweest voor andere werkgevers.

Ook wordt groeiende werkstress als een mogelijke oorzaak genoemd. 1,3 miljoen werknemers hebben last van burn-outverschijnselen, concludeert TNO in recent onderzoek. Jaarlijks verzuimen werknemers 11 miljoen dagen als gevolg van werkstress. Stress is psychisch van aard, maar ook fysiek. Door verloop en ziekte (al dan niet corona-gerelateerd) werken mensen vaak langer om het werk van collega's te compenseren.

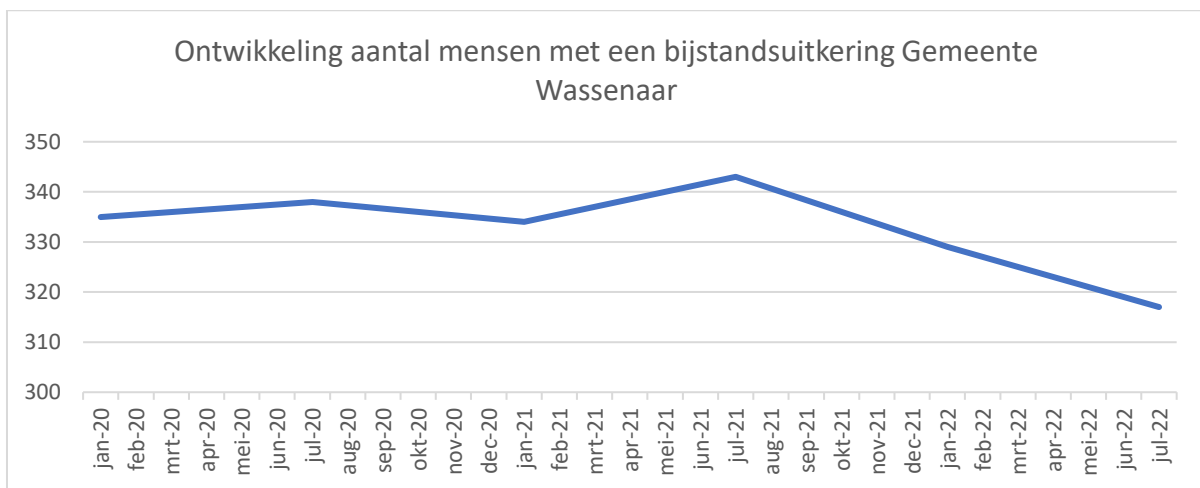
2. Ontwikkeling van het uitkeringsbestand

Steeds minder mensen in de gemeenten Wassenaar en Voorschoten zijn afhankelijk van een bijstandsuitkering (zie de grafieken 2.1 en 2.2). Deze trend heeft zich steeds verder uitgekristalliseerd sinds halverwege vorig jaar (juli 2021). Het aantal mensen met een bijstandsuitkering in de gemeente Wassenaar en Voorschoten is sindsdien met resp. 8% en 7% gedaald.

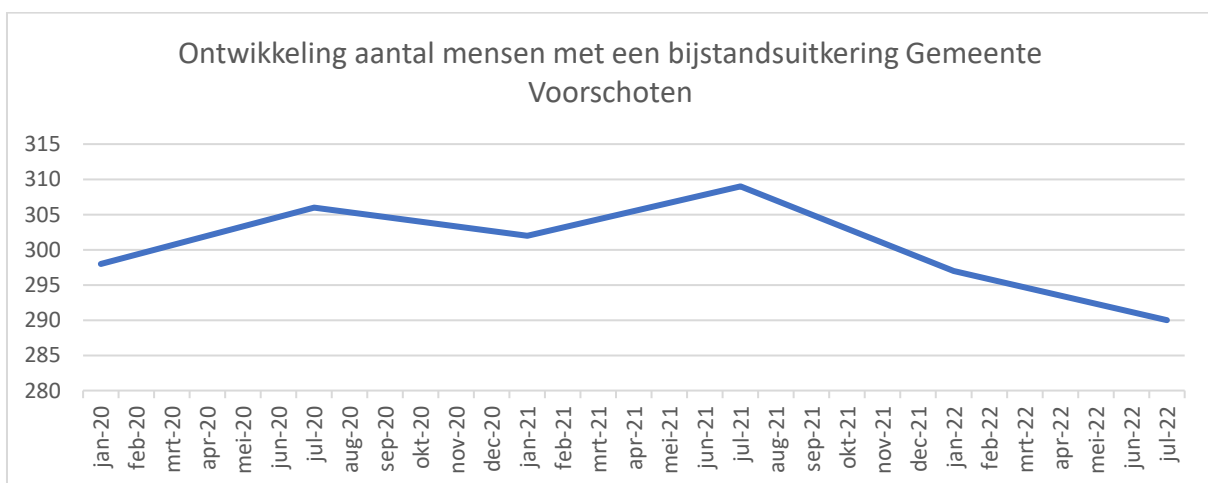
In deze Marap worden data gepresenteerd tot halverwege het lopende jaar (zoals gebruikelijk); maar ook in de afgelopen maanden van het derde kwartaal zien we deze trend doorzetten.

Er zijn volop kansen op de regionale arbeidsmarkt, en de ondersteuning om mensen aan werk te helpen is zowel geïntensiveerd als aangepast aan de behoeften van de werkzoekenden. Zo is er steeds meer overleg met werkgevers om de invulling van een vacature optimaal af te stemmen op de mogelijkheden van de werkzoekende. Voor het werkgeversservicepunt (WSP) staat een duurzame bemiddeling voorop.

Grafiek 2.1 Ontwikkeling uitkeringsbestand gemeente Wassenaar in de periode jan 2020 – jul 2022

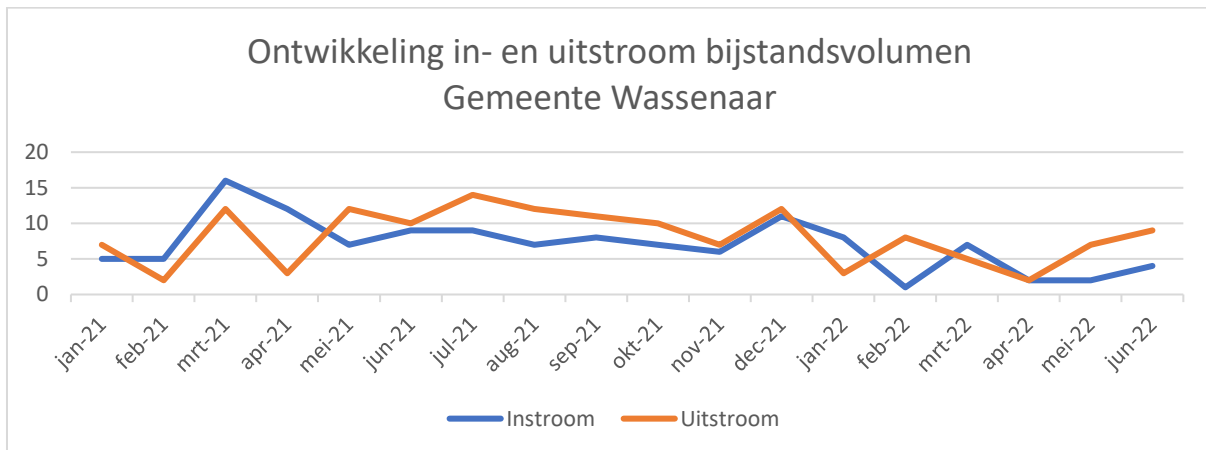
Grafiek 2.2 Ontwikkeling uitkeringsbestand gemeente Voorschoten in de periode jan 2020 – jul 2022

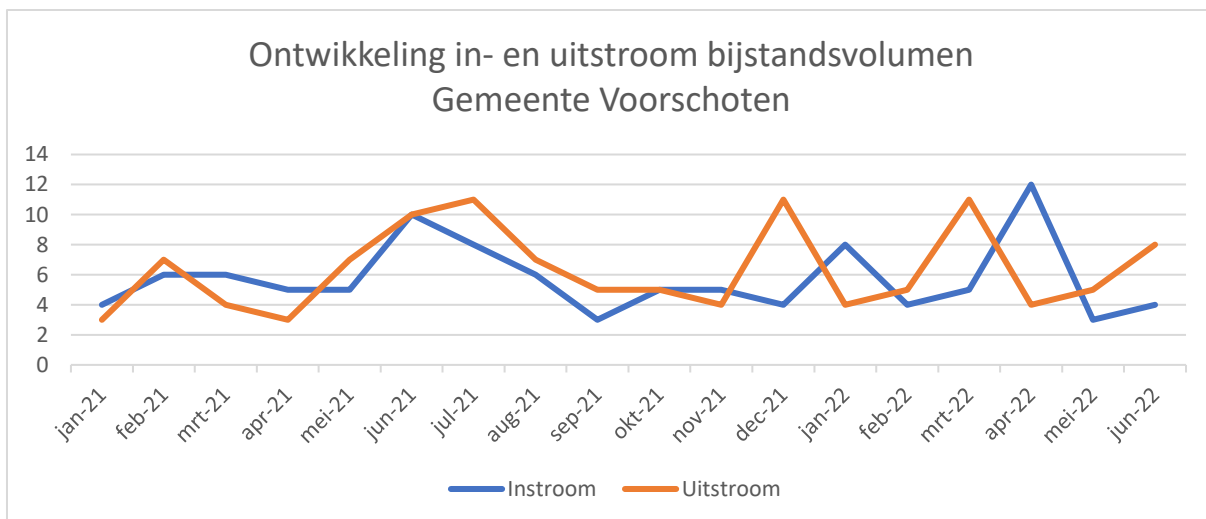
2.1 In- en uitstroombewegingen

De ontwikkeling van het uitkeringsbestand is een resultante van in- en uitstroombewegingen. In periodes waarin de arbeidsmarkt door krapte wordt gekenmerkt, is de uitstroom uit de uitkering in de regel hoger dan de instroom in de uitkering. Dat is in de afgelopen periode ook in de gemeenten Wassenaar en Voorschoten het geval: in de meeste maanden wordt een hogere uitstroom geregistreerd dan instroom (zie grafieken 2.3 en 2.4).

Grafiek 2.3 Ontwikkeling in- en uitstroom gemeente Wassenaar in de periode jan 2021 – jul 2022

Grafiek 2.4 Ontwikkeling in- en uitstroom gemeente Voorschoten in de periode jan 2021 – jul 2022

Bijna de helft van de mensen stroomt uit een bijstandsuitkering naar een betaalde baan op de arbeidsmarkt. Hieronder vallen ook mensen die zelfstandige ondernemers zijn geworden en voldoende inkomen genereren. De andere helft stroomt uit vanwege (het bereiken van de pensioengerechtigde) leeftijd, verhuizing naar een andere gemeente of een nieuwe samenstelling van het huishouden waardoor voldoende inkomen wordt gegenereerd.

Meer dan de helft van de mensen die een bijstandsuitkering aanvragen, heeft voorafgaande hieraan een WW-uitkering ontvangen. Dit aantal is de afgelopen periode significant gedaald, steeds meer mensen vinden een baan vanuit de WW (en doen dus geen beroep meer op een bijstandsuitkering).

Daarnaast kennen we een groeiende groep zelfstandige ondernemers die op een bijstandsuitkering is aangewezen omdat financiële regelingen zoals Tozo en Bbz "light" inmiddels (resp. per Q4 2021 en per Q2 2022) beëindigd zijn, maar nog steeds problemen ervaren om voldoende inkomen te genereren.

Een kleinere groep mensen stroomt direct door vanuit de opleiding naar de bijstand (m.n. jongeren vanuit VSV/PRO en Entree onderwijs). Voor deze groep is veel aandacht omdat de aansluiting tussen opleiding en arbeidsmarkt cruciaal is voor het perspectief op duurzaam werk.

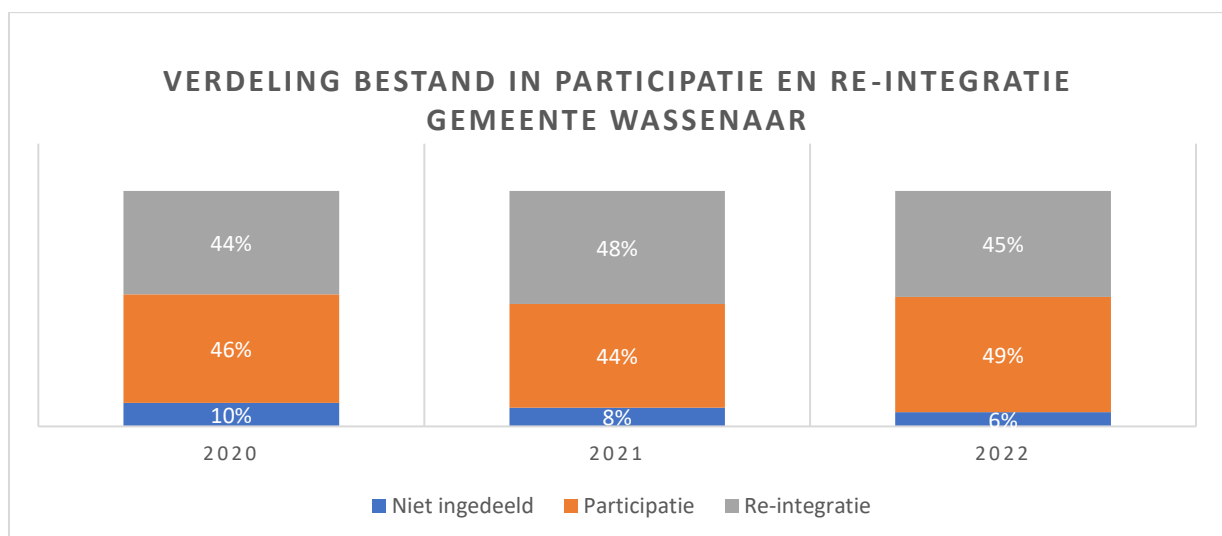
En ten slotte stromen mensen in de bijstand omdat een nieuwe samenstelling van het huishouden (bijvoorbeeld vanwege een echtscheiding) van invloed is op het genereren van (on)voldoende inkomen.

2.2 Verdeling van het uitkeringsbestand op basis van afstand tot de arbeidsmarkt

De achterliggende redenen waarom mensen een bijstandsuitkering aanvragen, zijn zeer verschillend van aard. Dat geldt ook voor het perspectief op werk(hervatting). Om passend hierop in te spelen, is de uitvoeringsorganisatie ingedeeld in een dienstverleningsconcept gericht op de groep mensen die binnen een afzienbare periode (weer) aan werk geholpen kan worden (unit re-integratie) en een dienstverleningsconcept gericht op de groep mensen met een grote 'afstand tot de arbeidsmarkt' (unit participatie).

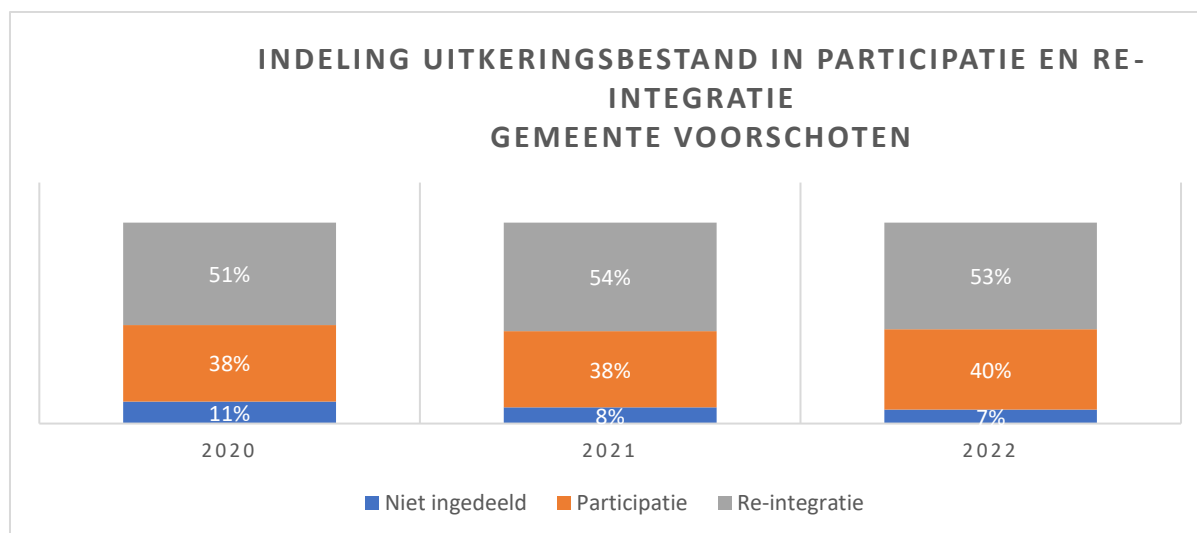
Het aandeel klanten verdeeld over deze twee units is mede afhankelijk van de situatie op de arbeidsmarkt. Bij een gunstige arbeidsmarkt daalt zowel het aantal mensen met een korte(re) afstand tot de arbeidsmarkt als het aantal mensen met een lange(re) afstand tot de arbeidsmarkt. Maar de laatste groep daalt minder snel waardoor het aandeel verhoudingsgewijs toeneemt. Dit beeld zien we ook op regionaal en landelijk niveau.

Grafiek 2.5 Verdeling bestand over participatie en re-integratie gemeente Wassenaar 2020 - 2022

In de gemeente Voorschoten is het aandeel mensen dat binnen afzienbare tijd aan werk geholpen kan worden nog steeds groter dan de groep mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt (zie grafiek 2.6). Als de personeelskrapte op de arbeidsmarkt aanhoudt, is de kans groot dat de trend van het dalend bestand de komende periode nog verder zal doorzetten.

Grafiek 2.6 Verdeling bestand over participatie en re-integratie gemeente Voorschoten 2020 - 2022

2.2.1 Categorisering

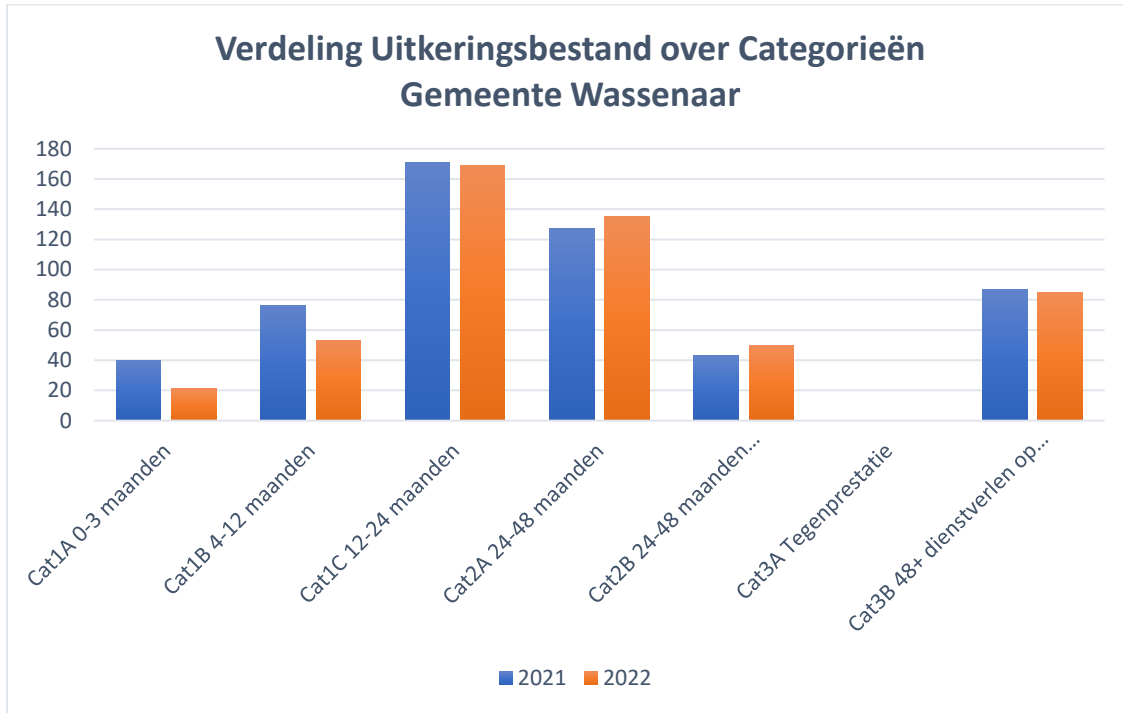
Om de beschikbare instrumenten van participatie en re-integratie zo goed mogelijk af te stemmen op de behoeften en mogelijkheden van de klanten, wordt bij de aanvraag van de uitkering (en o.b.v. tussentijdse gesprekken) bovendien een inschatting gemaakt van de duur waarbinnen iemand naar een baan op de arbeidsmarkt bemiddeld kan worden (categorisering).

Tabel 2.1 Categorisering

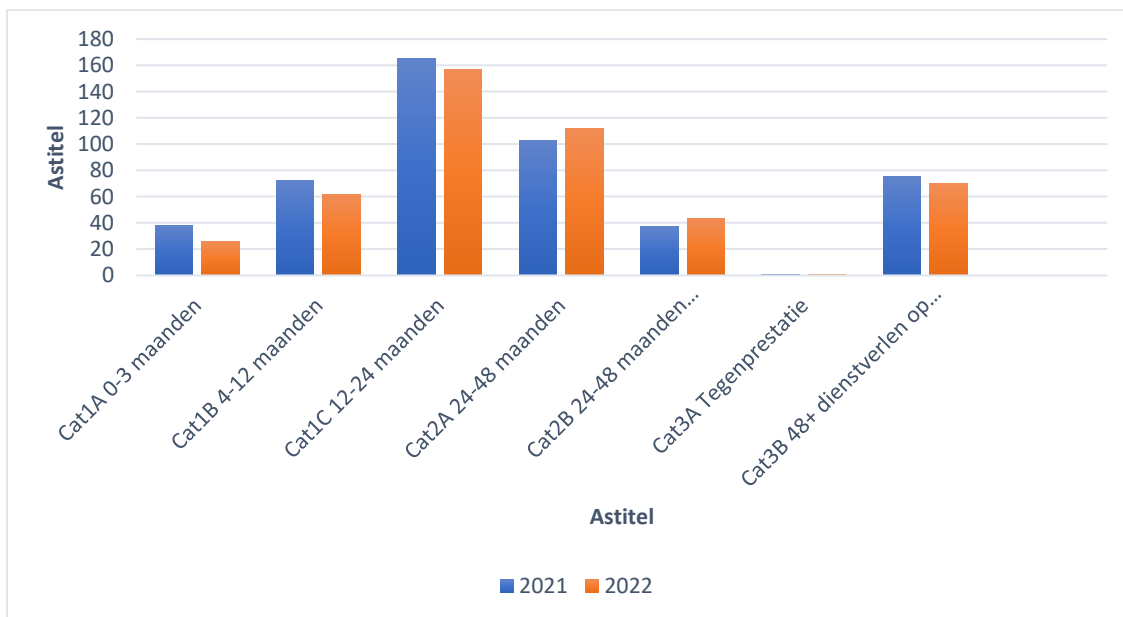
Unit Re-integratie	
Categorie 1A:	bemiddelbaar binnen 0-3 maanden
Categorie 1B:	bemiddelbaar binnen 4-12 maanden
Categorie 1C:	bemiddelbaar binnen 12-24 maanden
Unit Participatie	
Categorie 2A:	bemiddelbaar binnen 24-48 maanden
Categorie 2B:	bemiddelbaar binnen 24-48 maanden (i.v.m. Banenafpraak en Beschut Werk)
Categorie 3A:	bemiddelbaar binnen 48 maanden of langer (tegenprestatie)
Categorie 3B:	bemiddelbaar binnen 48 maanden of langer (maatwerktraject)

De meeste mensen met een bijstandsuitkering in de gemeenten Wassenaar en Voorschoten zijn ingedeeld in de categorieën 1C en 2A. Tussen deze twee categorieën vinden ook de meeste overdrachten plaats.

Grafiek 2.7 Verdeling bestand over categorieën gemeente Wassenaar (2021 – 2022)

Grafiek 2.8 Verdeling bestand over categorieën gemeente Voorschoten (2021 – 2022)

De grafieken 2.7 en 2.8 laten duidelijk een verband zien tussen de afstand tot de arbeidsmarkt en de grootte van de groepen: het aantal personen met een korte afstand daalt, terwijl het aantal met een grotere afstand (meer dan 24 maanden) licht stijgt.

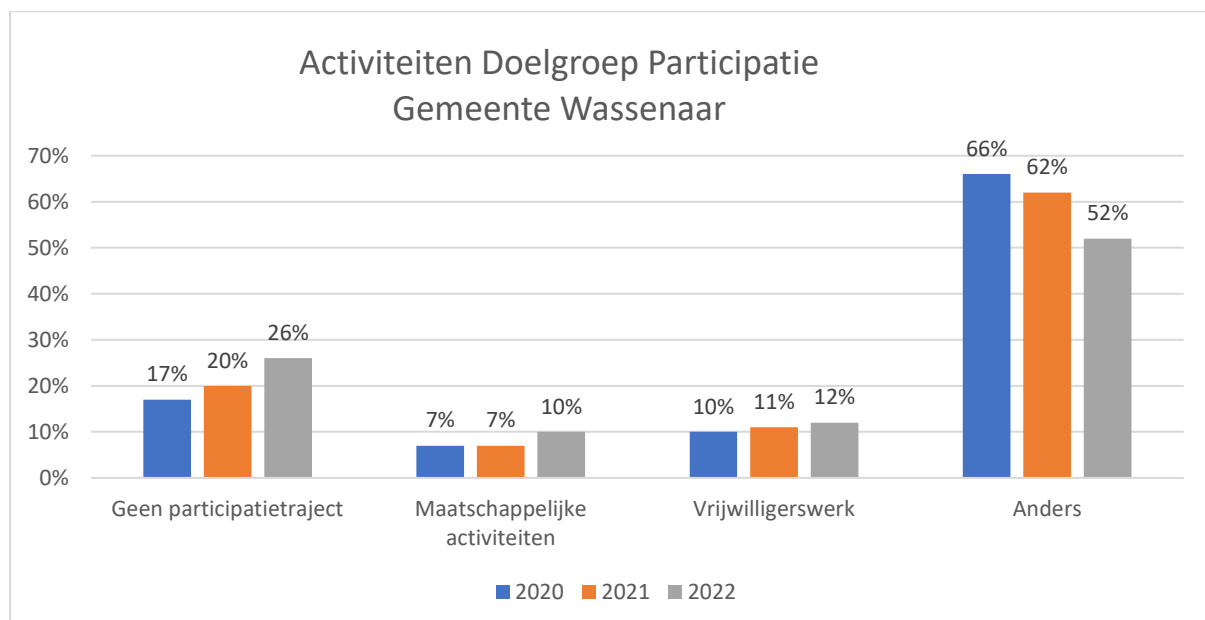
2.3 Meer inzet op participatie

Vanwege ongunstig afwijkende uitstroomresultaten en mede door een tekort op de BUIG-middelen is in het verleden extra inzet gepleegd op de doelgroepen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt. Inmiddels hebben bijna alle personen uit deze groep kunnen profiteren van deze keuze waardoor geleidelijk meer aandacht (en ruimte) is gekomen voor personen die extra ondersteuning nodig hebben.

Begin vorig jaar is een fulltime participatieconsulent ingezet, om door middel van actieonderzoek te achterhalen hoe mensen met een lange afstand tot de arbeidsmarkt weer in beweging te brengen zijn richting vrijwilligerswerk, dagbesteding of zelfs betaald werk. Actieonderzoek impliceert dat er regelmatig gedurende een langere periode gesprekken werden gevoerd om meer zicht te verwerven in het ontwikkelingspotentieel van deze groep en passende interventies hierop af te stemmen.

Uit het onderzoek kwam naar voren dat ook onder de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt nog volop kansen liggen mits passend en intensief hierop wordt ingespeeld. Van de 64 cliënten die aan dit onderzoek hebben deelgenomen, hebben 13 personen vrijwilligerswerk gevonden, nemen 6 personen deel aan activiteiten in het kader van dagbesteding en zijn 6 personen uitgestroomd naar betaalde werk.

Grafiek 2.9 Activiteiten Doelgroep Participatie Gemeente Wassenaar (2020 – 2022)

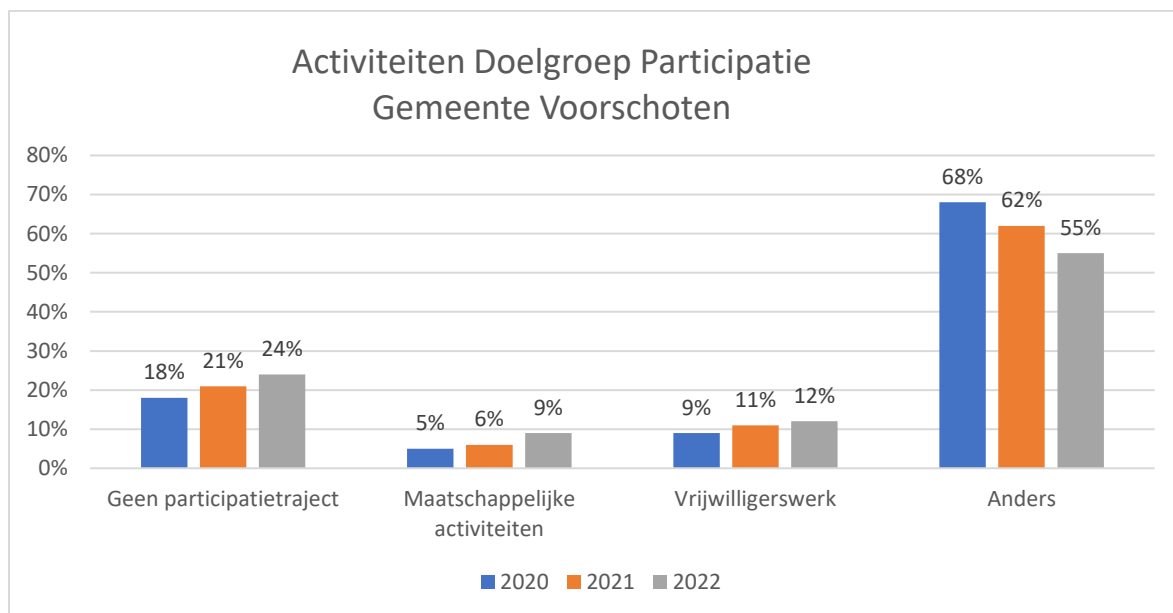
De grafieken 2.9 en 2.10 geven inzicht in de activiteiten die door de doelgroep participatie worden verricht. Enkele ontwikkelingen springen hierbij in het oog.

Ten eerste de daling van het hoge aandeel activiteiten die niet specifiek zijn omschreven. In de regel gaat het hierbij om maatwerktrajecten die per persoon een andere samenstelling van het ondersteuningsaanbod kennen (waaronder bijvoorbeeld oriënterende groepsgesprekken, bewegingscoaching, budgetadvies, etc.).

Ten tweede zien we een toename van de deelname aan maatschappelijke activiteiten en vrijwilligerswerk. In de regel is dit een vrijwillige keuze maar doordat er meer ruimte is gekomen voor de doelgroep participatie worden personen meer 'geprikkeld' om actief te worden en zijn personen ook steeds beter geïnformeerd over het aanbod en de mogelijkheden.

En ten derde valt op dat het aandeel personen zonder participatietraject ook een stijging in de afgelopen jaren vertoont. Een verklaring voor deze ontwikkeling is er (nog) niet. Een verband met het aantal ontheffingen - die de afgelopen jaren in aantal juist afnemen – is er in ieder geval niet. Mogelijk dat consulenten selectiever en daardoor intensiever klantcontact hebben.

Grafiek 2.10 Activiteiten Doelgroep Participatie Gemeente Voorschoten (2020 – 2022)

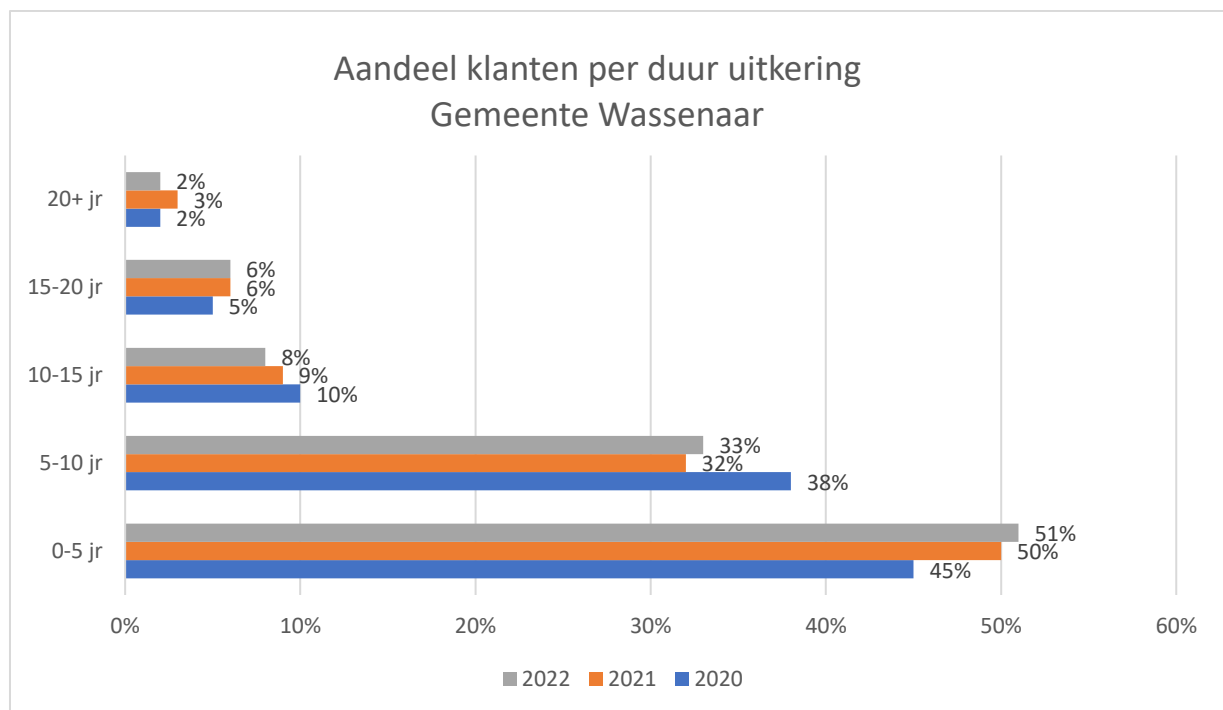
3. Algemene kenmerken uitkeringsbestand

'Ken je klant' is een sleutelvoorwaarde voor het inrichten van een passend dienstverleningsconcept, het differentiëren in aanpak en bejegening alsmede de afstemming tussen behoeften en instrumenten die hierop inspelen. Voorts zijn we in staat om op basis van gegenereerde informatie gericht te sturen op afwijkende en onwenselijke ontwikkelingen.

In de vorige hoofdstukken is ingegaan op de ontwikkeling van het uitkeringsvolume, trends inzake in- en uitstroombewegingen, de organisatorische verdeling van mensen in categorieën en het evenwichtig balanceren tussen re-integratie en participatie.

In dit hoofdstuk worden meer algemene kenmerken in beeld gebracht waaronder uitkeringsduur, leeftijd en vrijstellingen van de arbeidsplicht.

Grafiek 2.11 Aandeel klanten per duur uitkering gemeente Wassenaar (2020 – 2022)

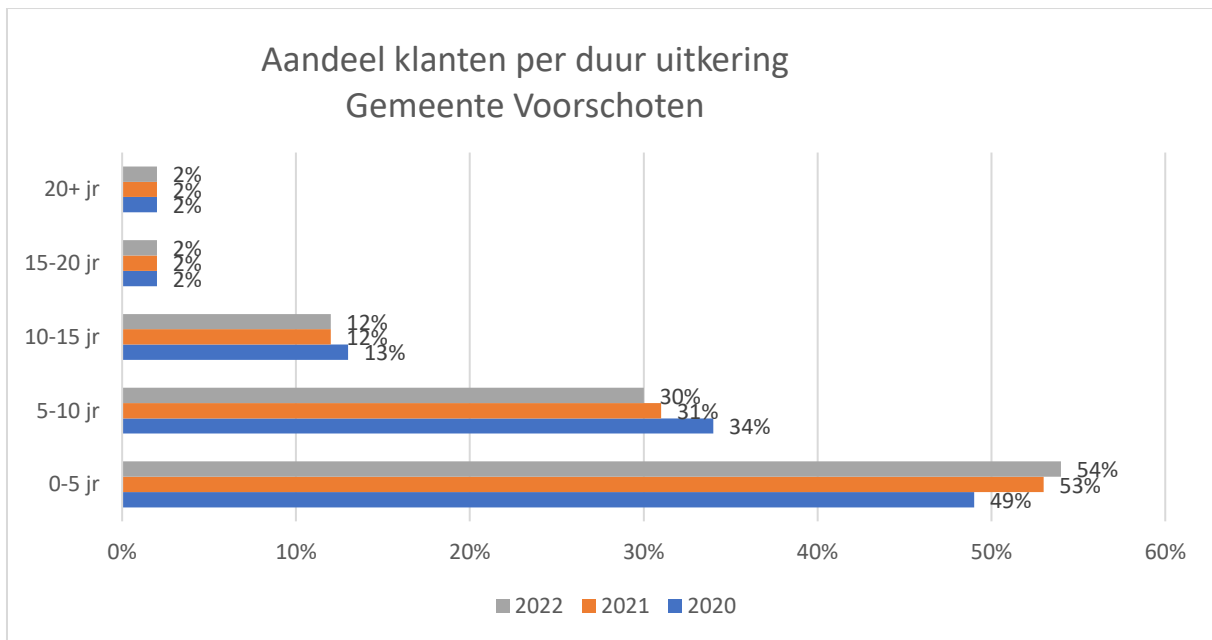

Groep mensen die zeer langdurig van een bijstandsuitkering afhankelijk is, daalt

Bijna de helft van alle mensen met een bijstandsuitkering in de gemeenten Wassenaar en Voorschoten ontvangt deze uitkering al langer dan 10 jaar. In Voorschoten gaat het om 46% van alle cliënten en in Wassenaar zelfs om 49%. De kans op werk(hervatting) is voor deze groep mensen bijna nihil; enkele uitzonderingen daargelaten. Enig voordeel is dat deze groep verhoudingsgewijs kleiner wordt ten opzichte van de groep die een kortere periode in de uitkering verblijft.

Tot nu toe is de indeling 0-5 jaar, 5-10 jaar, 10-15 jaar en 15-20 jaar gehanteerd (zie grafieken 2.11 en 2.12). Om in toekomst meer sturingsvermogen te verwerven, is een gedifferentieerdere indeling nodig m.n. voor de groep 0-5 jaar.

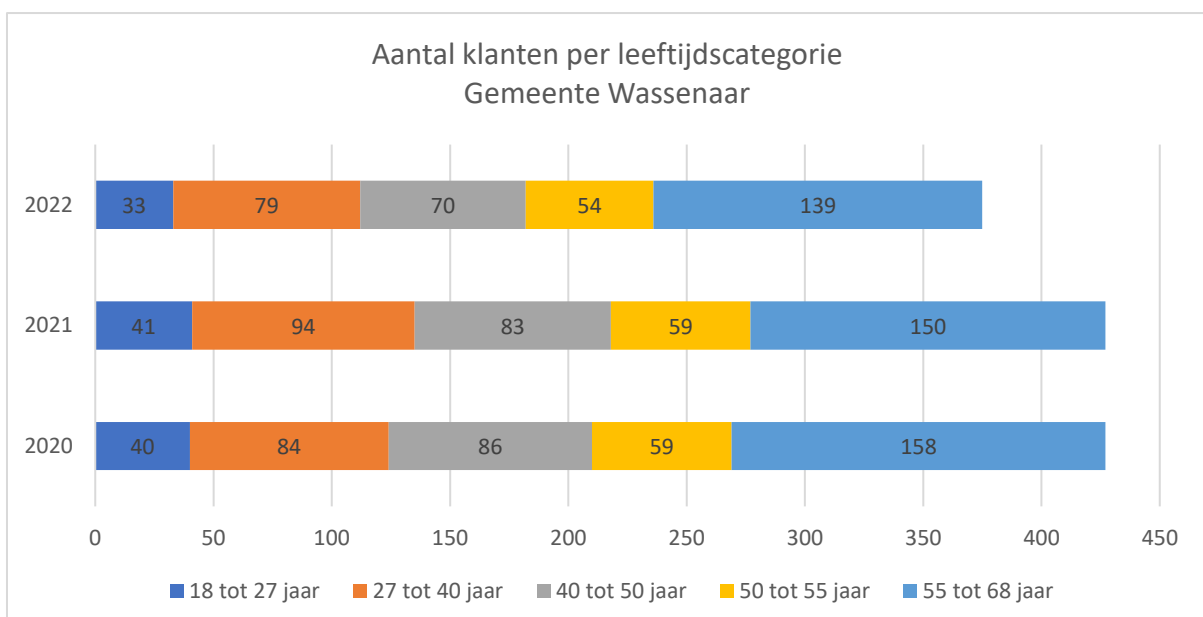
Grafiek 2.12 Aandeel klanten per duur uitkering gemeente Voorschoten (2020 – 2022)

Mensen met een bijstandsuitkering steeds ouder

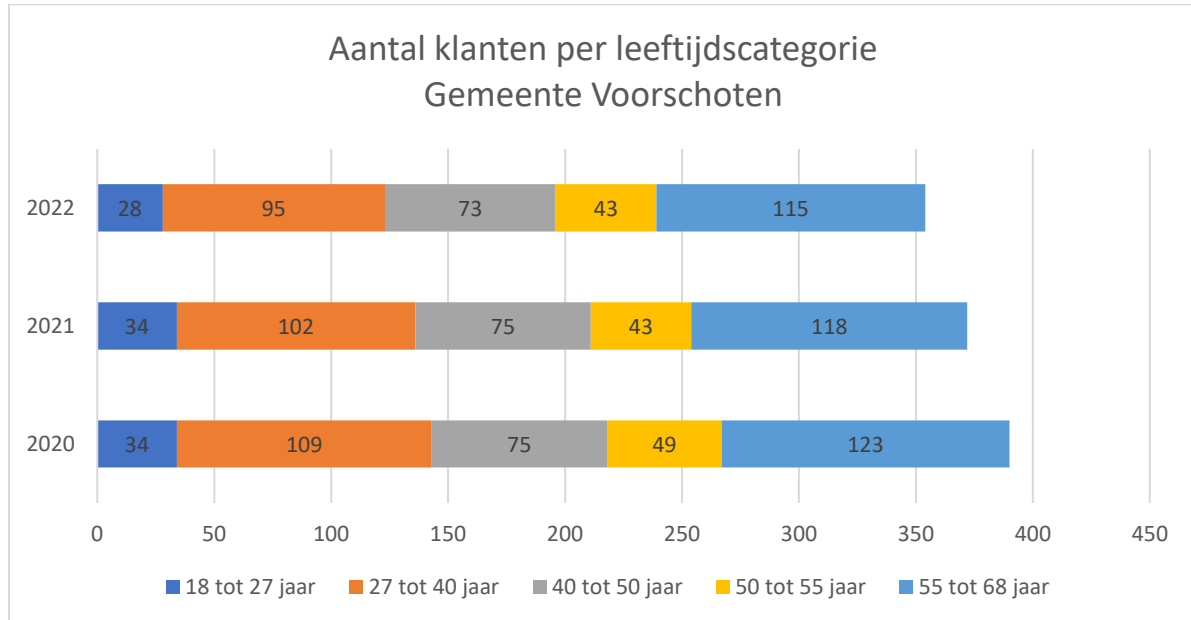
Steeds minder jongeren (18-27 jaar) in de gemeenten Wassenaar en Voorschoten zijn afhankelijk van een bijstandsuitkering. Dat is een positieve ontwikkeling. Ook landelijk is de gemiddelde werkloosheid onder jongeren laag. Desondanks is er alle reden om alert hierop te blijven. Immers, sinds de coronapandemie is de reeds bestaande ongelijkheid in baankansen tussen lager, middelbaar en hoger opgeleiden verder toegenomen.

Grafiek 2.13 Aantal klanten per leeftijdscategorie gemeente Wassenaar (2020 – 2022)

Daar staat tegenover dat de groep mensen met een bijstandsuitkering steeds ouder wordt. In de gemeente Wassenaar is meer dan de helft (51%) van de bijstandspopulatie inmiddels 50 jaar of ouder. In de gemeente Voorschoten is dat 45%.

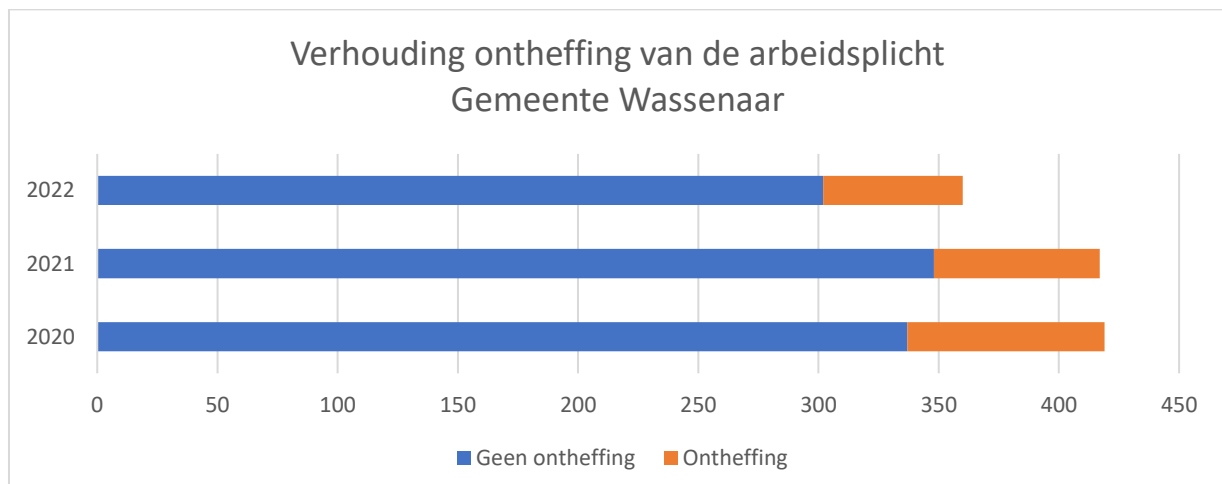
Grafiek 2.14 Aantal klanten per leeftijdscategorie gemeente Voorschoten (2020 – 2022)

Steeds minder ontheffingen

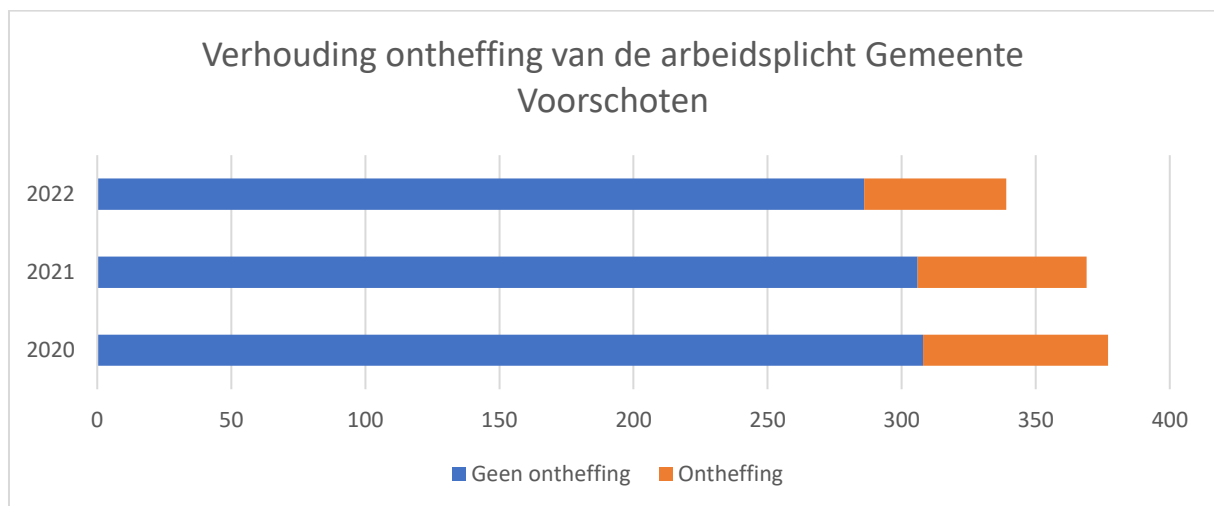
Personen met een ontheffing zijn vrijgesteld van de plicht om werk te zoeken, werk te aanvaarden en werk te behouden. In de gemeenten Wassenaar en Voorschoten is het aandeel ontheffingen ten aanzien van de totale bijstandspopulatie ongeveer 16%. Ter vergelijking, het gemiddelde percentage van ontheffingen in kleinere en middelgrote gemeenten in Nederland ligt ongeveer op 14%. Het aantal verstrekte ontheffingen is de afgelopen twee jaar gedaald.

Grafiek 2.15 Verhouding ontheffing van de arbeidsplicht gemeente Wassenaar (2020 – 2022)

De overgrote meerderheid van de mensen met een ontheffing is het gevolg van een 'dringende reden'. Het betreft mensen die tijdelijk niet kunnen werken, bijvoorbeeld vanwege persoonlijke omstandigheden zoals mantelzorg of ziekte. Bijna 20% van alle verstrekte ontheffingen is gebaseerd op volledige en duurzame arbeidsongeschikt; 4% voor alleenstaande ouders met een kind onder de 5 jaar.

Grafiek 2.16 Verhouding ontheffing van de arbeidsplicht gemeente Voorschoten (2020 – 2022)

4 Minimaregelingen

In Nederland leven bijna 1 miljoen mensen in armoede, waaronder meer dan 200.000 kinderen. Vanwege de hoge inflatie die reeds in 2021 naar 2,7% groeide en halverwege 2022 verder oplom naar een record van 10,3% is de koopkracht aanzienlijk uitgehold.

De prijsontwikkeling is voor een overgroot gedeelte veroorzaakt door een onevenredige toename van de energiekosten, huurkosten en de prijzen op voeding. De prijzen van voedingsmiddelen bijvoorbeeld waren in juli 2022 12,3% hoger dan in juli van het voorafgaande jaar.

Het in september gepresenteerde koopkrachtpakket van het kabinet moet voorkomen dat meer mensen in armoede terechtkomen. De verhoging van het minimumloon, de zorgtoeslag en de huurtoeslag, de energietoeslag voor kwetsbare huishoudens en de verlengde verlaging van de brandstofaccijnzen maken deel uit van het koopkrachtpakket.

Aanvullend op de landelijke maatregelen komen inwoners van de gemeenten Wassenaar en Voorschoten in aanmerking voor verschillende minimaregelingen. In de tabellen 4.1 en 4.1 volgt een overzicht per gemeente van het gebruik van de verschillende regelingen.

Tabel 4.1 (Trend) aantal personen per aangeboden minimaregeling Gemeente Wassenaar

Wassenaar	Juli 2020	Juli 2021	Juli 2022
Regeling maatschappelijke participatie	278	292	261
Computerregeling	20	14	5
Tabletregeling	15	9	7
Individuele inkomenstoeslag	145	143	143
Internetkosten	77	68	64
Bewindvoering	35	32	31
School sport en cultuurkosten basisonderwijs	60	51	46
School, sport en cultuurkosten voortgezet onderwijs	50	33	23
Totaal unieke cliënten van alle minimaregelingen en bijzondere bijstand (partners niet meegerekend)	347	353	343

Al met al hebben iets minder mensen gebruik gemaakt van minimaregelingen (al dan niet via de inzet van bijzondere bijstand) ten opzichte van het voorafgaande jaar. Vooral de daling van activiteiten in het kader van de regeling maatschappelijke participatie valt op. Het betreft activiteiten op maat met een sociale, culturele en/of sportieve achtergrond.

Het beeld over het gebruik van minimaregelingen in de gemeente Voorschoten is vergelijkbaar met het beeld in de gemeente Wassenaar. Ook hier wordt minder gebruik van de minimaregelingen primair verklaard door een afname van activiteiten op maat met een sociale, culturele en/of sportieve achtergrond.

De afname van minimaregelingen zien we in het jaar 2021 en ook nog aan het begin van 2022 ook terug bij de meeste andere gemeenten in Nederland. In de benchmark minima wordt deze afname verklaard door de minder toegankelijkheid van bepaalde voorzieningen vanwege corona. Inmiddels kan weer gebruik worden gemaakt van deze voorzieningen en verwachten we een toename tot het eind van het jaar.

Tabel 4.2 (Trend) aantal personen per aangeboden minimaregeling Gemeente Voorschoten

Voorschoten	Juli 2020	Juli 2021	Juli 2022
Regeling maatschappelijke participatie	216	206	165
Computerregeling	14	9	5
Tabletregeling	9	7	2
Individuele inkomenstoelage	117	112	112
Internetkosten	57	55	41
Bewindvoering	48	49	42
School sport en cultuurkosten basisonderwijs	63	38	31
School, sport en cultuurkosten voortgezet onderwijs	48	34	27
Totaal unieke cliënten van alle minimaregelingen en bijzondere bijstand (partners niet meegerekend)	277	282	252

5 Schuldhulpverlening

Bij blijvend hoge prijzen van energie en andere vaste lasten kunnen op termijn tussen de 670.000 en 1,2 miljoen huishoudens moeite krijgen met het betalen van hun maandelijkse lasten. Dat komt neer op tussen de 9% en 15% van alle huishoudens. Dit blijkt uit een stresstest naar de kosten van levensonderhoud van het Centraal Planbureau in de zomer heeft gepubliceerd.

Het aantal nieuwe aanvragen voor een schuldhulpverleningstraject groeit weer licht in de gemeente Wassenaar, maar nog steeds niet zo snel dan voorzien. In de gemeente Voorschoten is het aantal nieuwe aanvragen bijna nihil.

Tabel 5.1 Aantal aanmeldingen Schuldhulpverlening Gemeente Wassenaar

	2020	2021	2022
Januari	4	3	4
Februari	3	0	0
Maart	7	1	1
April	2	3	1
Mei	5	1	2
Juni	1	1	2
Juli	3	1	2

Tabel 5.2 Aantal aanmeldingen Schuldhulpverlening Gemeente Voorschoten

	2020	2021	2022
januari	2	1	2
februari	3	4	0
maart	1	2	0
april	2	3	1
mei	2	1	0
juni	1	1	0
juli	4	1	0

6 BUIG Budgetten

Eind september heeft het ministerie van SZW de definitieve BUIG-budgetten voor 2022 en de voorlopige budgetten voor 2023 bekendgemaakt.

Het definitieve (landelijke) macrobudget 2022 bedraagt ca € 6 miljard. Dit is ca € 50 miljoen minder op het eerder gecommuniceerde 'nader voorlopige budget' en ca € 425 miljoen op het 'voorlopige budget'. Ten opzichte van de jaren 2021 en 2020 gaat het om een verlaging van ongeveer 6%.

Berekeningskader verdeling budgetten

Gemeenten tot 15.000 inwoners ontvangen de Buig-budgetten op basis van historische uitkeringslasten. Gemeenten boven 40.000 inwoners ontvangen de Buig-gelden volledig op basis van de objectieve verdeling.

De Buig-budgetten van gemeenten met 15.000 tot 40.000 inwoners (waaronder ook de gemeenten Wassenaar en Voorschoten) worden deels historisch en deels objectief bepaald. De verhouding is naar rato van het aantal inwoners. Voor een gemeente met 27.500 inwoners is de verhouding 50-50. Deze verhouding kan in zekere zin ook worden gehanteerd voor de gemeenten Wassenaar (ca 26.000 inwoners) en Voorschoten (ca 25.500 inwoners).

Nieuwe bekostigingssystematiek loonkostensubsidie (LKS)

Met ingang van 2022 worden gemeenten voor de bekostiging van LKS niet meer via het verdeelmodel bijstand gefinancierd, maar op basis van de laatst bekende realisaties. Hiervoor wordt een apart deelbudget geraamd (zie tabel 6.1). Met deze wijziging worden gemeenten extra financieel gestimuleerd om (meer) LKS in te zetten om mensen met een beperking naar werk te begeleiden.

Tabel 6.1 Ontwikkeling BUIG budgetten

BUIG	2020	2021	2022
Wassenaar	6.222.213	6.145.650	6.888.840 waarvan 148.801 (LKS)
Voorschoten	4.925.519	4.790.627	4.599.668 waarvan 89.592 (LKS)

De BUIG budgetten voor de gemeenten Wassenaar en Voorschoten vertonen een flinke afwijking ten opzichte van elkaar. Terwijl het definitief vastgestelde budget 2022 van de gemeente Voorschoten in lijn is met de landelijke ontwikkeling (ca – 4% t.o.v. 2021), is het definitief vastgestelde budget 2022 van de gemeente Wassenaar aanzienlijk hoger dan in de voorafgaande jaren (ca + 11% t.o.v. 2021).

Voorlopige macrobudget 2023

Het voorlopige macrobudget 2023 bedraagt € 6.014,9 miljoen. Het voorlopige budget 2023 voor algemene bijstandsuitkeringen en IOAW- en IOAZ-uitkeringen is circa € 65 miljoen lager dan het definitieve budget dat voor 2022 voor deze regelingen is verstrekt. Het voorlopige LKS-budget voor 2023 is in verband met de ingroei van de LKS-doelgroep juist € 58 miljoen hoger dan het definitieve LKS-budget voor 2022. Per saldo leidt dit ertoe dat het voorlopige macrobudget 2023 nagenoeg gelijk is aan het definitieve macrobudget voor 2022.

Verwerking WML verhoging per 2023 in macrobudget

Per 1 januari 2023 wordt het wettelijk minimumloon met 10,15% verhoogd. Naast de reguliere indexatie is er sprake van een bijzondere verhoging van 8,05%. Hierdoor stijgt ook de hoogte van de bijstandsuitkeringen. Deze prijsbijstelling wordt niet bij de voorlopige vaststelling meegenomen, maar pas bij de definitieve vaststelling van het macrobudget 2023 (in september 2023).

Op basis van de huidige CPB-raming wordt er als gevolg van de totale WML-verhoging een opwaartse bijstelling van het macrobudget van circa € 660 miljoen verwacht.